

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 270/2013-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa o sťažnosti Z. S., a M. S. – MS SOFT, zastúpených advokátom Mgr. Martinom Dikošom, Advokátska kancelária JUDr. Igor Müller & Mgr. Martin Dikoš, s. r. o., Tolstého 20, Žilina, ktorou Z. S. namieta

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 3 a čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozmnením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012

a M. S. – MS SOFT namieta

- porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 3, čl. 20 ods. 1 a čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011,

príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozumením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva Z. S. podľa čl. 19 ods. 3 a čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozumením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012, čl. 19 ods. 3 a čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012 **p o r u š e n é n e b o l i .**

2. Základné práva M. S. podľa čl. 19 ods. 3, čl. 20 ods. 1 a čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozumením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012 **p o r u š e n é n e b o l i .**

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 270/2013-31 zo 16. mája 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Z. S. (ďalej aj „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 3 a čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin (ďalej aj „okresné riaditeľstvo PZ“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin (ďalej aj „okresná prokuratúra“) na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozmnením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej aj „krajská prokuratúra“) č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012

a M. S. (ďalej len „sťažovateľ“, spolu len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 3, čl. 20 ods. 1 a čl. 22 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora okresnej prokuratúry na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozmnením o vybavení opakovaného podnetu krajskej prokuratúry č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012.

Sťažovatelia v sťažnosti najmä uviedli:

«Dňa 15. 12. 2012 bolo v mieste prevádzky živnostenskej činnosti sťažovateľky s obchodným názvom Z. S. – NIPA príslušníkmi Policajného zboru na základe príkazu č. k.

3 Pv 498/11-12 na vydanie počítačových údajov vydaného 15. 02. 2012 prokurátorom vykonané zaistenie vecí. ...

Odvolávajúc sa na príkaz prokurátora zasahujúci príslušníci OČTK odňali sťažovateľke a sťažovateľovi päť osobných počítačov a jeden server obsahujúcich vo svojom vnútornom počítačovom vybavení údaje /znázornenia faktov, informácii alebo pojmov vo forme, ktorá je vhodná na spracovanie v počítačovom systéme/ (ďalej v texte aj ako „počítačové vybavenie“) o klientoch sťažovateľky a sťažovateľa – vykonávajúcich vedenie účtovníctva i súkromné informácie o ich osobách z ich súkromného a rodinného života, ktoré s predmetnou právnou vecou, na ktorú bol vydaný príkaz prokurátora (trestná vec zločinu skrátenia dane a poistného podľa ust. § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona), nijako vecne ani personálne nesúviseli. ...

Zasahujúci príslušníci OČTK zaistili sťažovateľke počítačové vybavenie bez toho, aby údaje na nosičoch skopírovali, ako i bez zisťovania vlastníckeho práva k zaisteným veciam. Svojím postupom znemožnili výkon podnikateľskej činnosti sťažovateľov, ktorí používali danú IT technológiu na výkon svojej činnosti. Všetok hardware patril sťažovateľovi.

V zmysle obsahu príkazu a obsahu ustanovenia § 90 ods. 1 písm. e) TP boli príslušníci OČTK oprávnení výlučne na vydanie počítačových údajov, pretože je to nevyhnutné na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie v trestnej veci obv. P. B. a spol. pre zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, a to daňového subjektu VEPIR, s. r. o., ktorého účtovníctvo mala podľa tvrdenia obvineného M. M. viesť sťažovateľka. V zmysle vyhotovenej zápisnice o vydaní veci zo dňa 15. 02. 2012 bolo príslušníkom OČTK vydaných 5 počítačov, 1 server a 3 CD nosiče. Príslušníci OČTK podľa toho, čo je uvedené v zápisnici o vydaní veci zo dňa 15. 02. 2012 postupovali podľa príkazu prokurátora, čiže nešlo o postup podľa ust. § 89 Trestného poriadku a ust. § 91 ods. 1 Trestného poriadku. Príslušníci OČTK mali požadovať len vydanie počítačových údajov týkajúcich sa spoločnosti VEPIR, s. r. o., teda len údajov, ktoré sa vzťahovali k trestnému stíhaniu v predmetnej právnej veci a nie všetkých údajov, ktoré sa na pevnom disku osobných počítačov nachádzali a rozhodne nemohli odňať veci samotné (počítačové vybavenie - hardware). Pričom poukazujeme na to, že sťažovateľka dokonca upovedomovala príslušníkov OČTK o tom, že počítače sú zaheslované, ktorú

informáciu mala od sťažovateľa. Teda príslušníci OČTK vôbec nebrali zreteľ na to, že počítačové vybavenie vydané sťažovateľkou, ktoré požadovali vydať, nie je jej vlastníctvom. Vzhľadom na to dávame do pozornosti nesprávnosť príkazu prokurátora, a to v časti týkajúcej sa miesta vydania počítačových údajov, do ktorého spadali všetky miesta, kde sa nachádzajú akékoľvek počítače a dátové nosiče, ku ktorým mala sťažovateľka dispozíciu. Na predmetom počítačovom vybavení sa nachádzali údaje klientov sťažovateľov, ktoré rozhodne nijakým spôsobom objektívne nesúviseli a ani objektívne nemôžu súvisieť s trestným stíhaním v predmetnej právnej veci. V tejto súvislosti poukazujeme na zmluvy o poskytovaní služieb uzatvárané medzi sťažovateľkou a jej klientmi, v ktorých čl. III. bod 6. sa zmluvné strany zaväzujú najneskôr pri ukončení zmluvy vrátiť si navzájom všetky písomnosti, ktoré si poskytli a zároveň zachovať mlčanlivosť o údajoch a skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli v súvislosti so zmluvou. ...

Vyššie uvedeným postupom príslušníkov OČTK došlo ku konaniu, ktorým sa údaje, ktoré svojím obsahom nijako vecne a taktiež ani personálne nesúviseli s účelom trestného konania v predmetnej právnej veci tak dostali do dispozičnej sféry tretích osôb, čo je v rozpore so zákonom (ust. § 89 ods. 2 TP) a taktiež príslušnými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Príkaz okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. 02. 2012 je vydaný v rozpore so zákonom, nakoľko tento príkaz nespĺňa tiež ex lege určené náležitosti (§ 90 ods. 2 TP), lebo v obsahu jeho ustanovení nie je nijako vyjadrený resp. uvedený spôsob určenia ustanoveného času, po ktorý bude uchovávanie údajov vykonávané a zákon takúto náležitosť v zmysle citovaného ust. § 90 ods. 2 TP vyžaduje, čo samo o sebe spôsobuje nezákonnosť zásahu OČTK. ...

... vzhľadom ku skutočnosti, že zasahujúci príslušníci boli sťažovateľkou upozornení, že počítače potrebuje k svojej činnosti, terminovanej práci, je toto ich konanie contra legem možné považovať za úmyselné.

Po zásahu dňa 15. 02. 2012 sme sa obrátili so sťažnosťou dňa 27. 02. 2012 na Okresnú prokuratúru Martin, ktorá bola vyhodnotená ako podnet na preskúmanie postupu príslušníkov PZ v zmysle § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre..., pričom dozorujúci prokurátor podnet vyhodnotil ako nedôvodný. Taktiež sme sa so žiadosťou o preskúmanie postupu prokurátora Okresnej prokuratúry Martin zo dňa

28. 02. 2012 obrátili na Krajskú prokuratúru v Žilne, ktorá bola v zmysle listu zo dňa 02. 03. 2012 vyhodnotená ako žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku a postúpená dozorujúcemu prokurátorovi Okresnej prokuratúry Martin Žiadosť nebola doposiaľ vybavená.

V zmysle uznesenia ORPZ Martin, OKP Martin ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011 zo dňa 29. 03. 2012 boli veci vydané dňa 15. 02. 2012 vrátené sťažovateľke, lebo pre ďalšie konanie už nie sú potrebné a neprichádza do úvahy ich prepadnutie alebo zhabanie a nie sú pochybnosti o práve menovanej na tieto veci. Podľa odôvodnenia predmetného uznesenia bola do konania pribratá znalecká organizácia. Znalcovi boli poskytnuté k vypracovaniu znaleckého posudku všetky zaistené veci, ktoré dňa 22. 03. 2012 doručil späť vyšetrovateľovi a oznámil mu, že tieto už pre znalecké skúmanie nebudú potrebné, nakoľko údaje z nich má už prekopírované. Sme toho názoru, že vyhotovením kópií počítačových údajov pri realizácii znaleckého skúmania, a to v intenciách príkazu prokurátora, nepochybne došlo aj k zachyteniu údajov s vyšetrovanou vecou nijako nesúvisiacich, ktoré sa takto stali súčasťou spisového materiálu trestného konania a budú uchovávané pravdepodobne po dobu predpísanú pre archiváciu materiálov trestného konania. Za účelom preskúmania zákonnosti vybavenia podnetu zo dňa 29. 02. 2012 sme v súlade s ust. § 34 zákona o prokuratúre podali na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky opakovaný podnet, ktorý bol na vybavenie postúpený Krajskej prokuratúre v Žiline. Krajská prokuratúra v Žiline v zmysle vyznamenania o vybavení opakovaného podnetu zo dňa 17. 12. 2012, sp. zn. 1 KPt 108/12-11, nezdiala naše výhrady, či pochybnosti o zákonnosti predmetného príkazu prokurátora a postupu orgánov PZ pri jeho realizácii a z toho dôvodu náš opakovaný podnet ako nedôvodný odložila. Prokurátor krajskej prokuratúry vo vyznamení poukázal na to, že sťažovateľka, ako vyzvaná osoba, na výzvu dobrovoľne vydala viacero počítačov a nosičov, na ktorých sú zaznamenávané počítačové údaje, a preto neobstojí naša argumentácia, že došlo k odňatiu počítačov. Ďalej uviedol, že z ustanovenia § 93 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že o úkonoch podľa § 89 až 92 sa spisuje zápisnica. Pokiaľ v danom prípade vyhotovila konajúca vyšetrovateľka zápisnicu s odkazom na § 89 ods. 1 Trestného poriadku, prokurátor považoval túto skutočnosť s poukazom na obsah zápisnice len za formálny nedostatok. Podľa prokurátora predmetom záujmu orgánov činných v trestnom konaní neboli počítače ako nosiče počítačových údajov,

ale výlučne len údaje v nich obsiahnuté. Naproti svojmu odôvodneniu, že sťažovateľka počítače a nosiče vydala dobrovoľne, uvádza, že pri zaistovaní vecí či počítačových údajov v trestnom konaní nie je rozhodujúce, kto je ich vlastníkom a vyzvaná osoba, ktorá má takéto veci či údaje v držbe je povinná ich vydať, z čoho vyplýva rozpornosť v odôvodnení predmetného vyrozumenia, keď prokurátor na jednej strane poukazuje na dobrovoľné konanie sťažovateľky a na druhej strane jej povinnosť uposlúchnuť výzvu orgánov činných v trestnom konaní. Skutočnosť, že súčasťou vyšetrovacieho spisu sa nestali údaje, ktoré s predmetnou vecou nesúvisia, preukazoval tvrdením, že súvisiace dáta, ktoré sú na CD nosiči priložené k znaleckému posudku majú cca 40 mega bajtov, t. j. tvoria len nepatrný zlomok z celkového množstva počítačových údajov, pričom predmetom znaleckého skúmania malo byť niekoľko tera bajtov dát. ...

Pri zabezpečení dôkazu OČTK odobratím celého počítačového vybavenia je dobré mať na zreteli, že počítač ako zariadenie je vecou, na vydanie alebo odobratie ktorého musí byť vydaný príkaz na vydanie alebo odňatie vecí. Programové vybavenie počítača a dáta obsahujú počítačové a prevádzkové údaje, ktoré sa môžu vydať len na základe príkazu vydaného podľa ust. § 90 Trestného poriadku a následne pri dobrovoľnom nevydaní je možné ich odňať v súlade s ust. § 91 Trestného poriadku. Osoba, voči ktorej úkon smeruje, má právo vyjadriť svoje námietky v zápisnici. ...

Máme za to, že OČTK majú povinnosť postupovať v trestnom konaní spôsobom, ktorý je v daných okolnostiach nevyhnutný za účelom realizácie sledovaného cieľa a zároveň je taktiež v súlade so zákonom. Hromadné preverovanie súborov a dokumentov v odňatom príslušenstve počítačového vybavenia sťažovateľov nie je vynaloženie adekvátneho úsilia o selektovanie medzi jednotlivými údajmi potrebnými pre účely trestného konania a inými údajmi, ktoré s predmetnou vecou nie len materiálne, ale ani personálne nijako nesúvisia, a preto možno skonštatovať, že bez akýchkoľvek pochybností svojím rozsahom prekračuje zákonom prípustné medze. Tak vykonané zaistenie vecí, na ktoré sa nevzťahoval príkaz prokurátora, ktoré obsahovali údaje, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti sťažovateľky je kategorickým porušením príslušných právnych predpisov Slovenskej republiky.»

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo Z. S. na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, na listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a na ochranu osobných údajov podľa čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. 02. 2012, vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. 02. 2012 a vyrozmnením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry Žilina č. k. 1 KPt 108/12-11 z 17. 12. 2012 porušené boli.

Základné právo M. S. na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastniť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a na ochranu osobných údajov podľa čl. 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. 02. 2012, vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. 02. 2012 a vyrozmnením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry Žilina č. k. 1 KPt 108/12-11 z 17. 12. 2012 porušené boli.

Príkaz prokurátora Okresnej prokuratúry Martin na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. 02. 2012, vybavenie podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. 02. 2012 a vyrozmnenie o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry Žilina č. k. 1 KPt 108/12-11 z 17. 12. 2012 zrušuje.

Okresnej prokuratúre Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 498/11 a Krajskej prokuratúre Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 1 KPt 108/12 zakazuje pokračovať

v porušovaní základných práv sťažovateľov zaručených Ústavou Slovenskej republiky a Listinou základných práv a slobôd a práva zaručeného Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila okresná prokuratúra stanoviskom z 28. júna 2013, v ktorom uviedla:

„Sťažnosť nepovažujem za dôvodnú a na rozdiel od sťažovateľov nemám za to, že by bol postup orgánov činných v trestnom konaní v rozpore so zákonom, resp. by nad mieru prípustnú došlo ich konaním k zásahu do práv alebo slobôd sťažovateľov.

V konkrétnostiach uvádzam, že príkazom z 15. 02. 2012 pod sp. zn. 3pv 498/11 prokurátor okresnej prokuratúry podľa § 90 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vydal príkaz, aby Z. S. vydala na účely trestného konania počítačové údaje zo všetkých počítačov a údaje z iných dátových nosičov nachádzajúcich sa v mieste prevádzky jej živnostenskej činnosti s obchodným názvom Z. S. – NIPA..., ako aj v priestoroch patriacich k tomuto objektu, ako aj z ďalších počítačov a dátových nosičov, ktoré má k dispozícii na inom mieste, pretože to bolo nevyhnutné na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie. Súčasne boli podľa § 90 ods. 5 Tr. por. prevzatím týchto počítačových údajov poverená vyšetrovatelka ORPZ Martin, Odbor kriminálnej polície, oddelenie ekonomickej kriminality, ktorá vykonávala vyšetrovanie, spolu s príslušnými odbornými pracovníkmi Policajného zboru SR, prípadne osobami vykonávajúcimi činnosť pre Policajný zbor SR.

Súčasťou vyšetrovacieho spisu je aj zápisnica o vydaní veci, z ktorej je zrejmé, že S. bola príslušníkmi PZ vyzvaná, aby v zmysle § 89 ods. 1 Tr. por. vydala počítačové údaje zo všetkých počítačov a údaje z iných dátových nosičov nachádzajúcich sa mieste prevádzky jej živnostenskej činnosti s obchodným názvom Z. S. – NIPA..., a to na základe predmetného príkazu prokurátora. Ako ďalej vyplýva z predmetnej zápisnice, S. po zákonom poučení dobrovoľne vydala viacero počítačov, CD nosiče a tiež server. Bolo teda slobodným rozhodnutím sťažovateľky, že z jej strany došlo k vydaniu kompletných počítačov, čo bolo určitým spôsobom aj odôvodniteľné, keďže bežný užívateľ počítača vo všeobecnosti nerozlišuje jednotlivé komponenty počítača ako oddeliteľné časti.

Je tak zrejmé, že príslušníci PZ postupovali v súlade so zákonom a v zmysle vydaného príkazu prokurátora, keď zaistili všetky počítače, CD nosiče a server

nachádzajúce sa na mieste opísanom v príkaze prokurátora, a ktoré im dobrovoľne vydala sama sťažovateľka S. Pokiaľ došlo k vyhotoveniu zápisnice s odkazom na ustanovenie § 89 ods. 1 Tr. por., uvedené treba považovať len za formálny nedostatok, keďže všetky ostatné skutočnosti nasvedčujú tomu, že vyšetrovateľka postupovala v súlade s vydaným príkazom prokurátora.

Je nutné poukázať na tú skutočnosť, že príslušníci PZ mali povinnosť zabezpečiť všetky počítačové údaje zo všetkých dátových nosičov, pričom forma dátového nosiča nie je rozhodujúca. Príslušníci, ktorí zaistenie vykonávali predsa nemohli s istotou na mieste skonštatovať, že na žiadnom inom dátovom nosiči, ktoré S. dobrovoľne vydala, sa nenachádzajú ďalšie potrebné údaje. Je vo všeobecnosti známe, že počítačové údaje môžu byť ukladané priamo na server, ale aj výlučne do pamäte počítača, či na iné médium.

Pokiaľ sťažovatelia ďalej poukazujú na tú skutočnosť, že príkaz nespĺňa zákonom stanovené náležitosti s poukazom na nevymedzenie času, k tomu je potrebné uviesť, že právna úprava účinná od 01. 09. 2011 určenie času vyžaduje len pri príkaze podľa § 90 ods. 1 písm. a/ alebo písm. c/ Tr. por., podľa ktorých ustanovení sa ale v danom prípade nepostupovalo.

Konaním orgánom činných v trestnom konaní nedošlo k neoprávnenému zhromažďovaniu, zverejňovaniu, či zneužívaniu osobných údajov tak ako to má na mysli Ústava SR. Výkon oprávnení OČTK v trestnom konaní v súlade s trestným poriadkom nemožno považovať za porušenie týchto práv. V danom prípade sa nejedná o zhromažďovanie osobných údajov, keďže tieto boli vcelku uchované a v rovnakej dátovej podobe vrátené. Navyiac v danom prípade, ak by skúmaním došlo k zisteniu, že zaistené údaje by obsahovali aj osobné údaje, bol by zvolený príslušný postup podľa § 116 Tr. por. Taktiež k zaisteniu údajov došlo len na nevyhnutný čas potrebný pre zistenie sledovaného cieľa a čo v najkratšom čase došlo k ich vráteniu.

Rovnako nemám za to, že by zásahom orgánov činných v trestnom konaní došlo k neproporcionálnemu zásahu do práv a slobôd sťažovateľov, či porušeniu iných ústavou garantovaných práv a slobôd. Je zrejmé, že pri zásahu došlo k stretu medzi právom jednotlivca a právom štátu pri plnení legitímneho cieľa, no nemám zato, že by uvedený zásah presahoval mieru prípustnú. Konaním orgánov činných v trestnom konaní došlo k zákonnému zaisteniu počítačových dát, ktoré boli podrobené analýze príslušným znalcom

a po vyextrahovaní potrebných dát, tieto boli vrátené. Tvrdenie sťažovateľov, že došlo k zachyteniu údajov, ktoré nesúvisia s prejednávanou trestnou vecou, nie je ničím preukázaná domnienka sťažovateľov, ktorá sa nezakladá na pravde. Okrem toho treba poukázať na tú skutočnosť, že zrejme oveľa väčší zásah do práv a slobôd sťažovateľ by nastal v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní na mieste samom (s istotou niekoľko dní vzhľadom na množstvo tam sa nachádzajúcich sa počítačových dát) prehľadávali dátové nosiče a tak zadovážili hľadané informácie.

Z uvedeného potom treba zvolený postup považovať za najmiernejší prostriedok, ktorým sa mohol dosiahnuť sledovaný cieľ.“

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline (ďalej len „krajské riaditeľstvo PZ“) v stanovisku k prijatej sťažnosti uviedlo:

«Dňa 20. 9. 2011 bolo vyšetrovateľom OKP OR PZ Martin na základe podnetu ÚBOK Stred, Banská Bystrica podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci pokračujúceho zločinu skrátene dane a poistného § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona. Dňa 30. 11. 2011 bolo uznesením vyšetrovateľa Oddelenia ekonomickej kriminality Odboru Kriminálnej polície OR PZ Martin podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie M. M... a P. B... a to na tom skutkovom základe, že M. M. ako konateľ daňového subjektu VEPIR, s. r. o... ako štvrtročný platiteľ dane z pridanej hodnoty bol povinný podať v Martine na Daňovom úrade... daňové priznania k dani z pridanej hodnoty...

... na základe údajov získaných zo systému medzinárodnej výmeny daňových informácií VIES bolo správcom dane zistené, že daňovému subjektu vznikla daňová povinnosť, nakoľko nadobudol tovar z iného členského štátu podľa § 11 Zákona o DPH, taktiež pri predaji použitého tovaru – ojazdených vozidiel bola použitá osobitná úprava uplatňovania dane pri použítom tovare uvedená v § 66 zákona o DPH, t. j. daňový subjekt odvádzal DPH z rozdielu medzi nákupnou a predajnou cenou...

... správcom dane bol zistený rozdiel dane oproti podaným daňovým priznaniam na dani z pridanej hodnoty, a to za I. štvrťrok 2010 vo výške 75.950,- EUR, za II. štvrťrok 2010 vo výške 169.108,29 EUR a za III. štvrťrok 2010 vo výške 127.871,10 EUR, čím skrátil daň

a štátnemu rozpočtu SR, zastúpenému Daňovým úradom Martin bola spôsobená škoda celkom vo výške 372.929,42 EUR.

Dňa 15. 02. 2012 bol prokurátorom Okresnej prokuratúry v Martine pod sp. zn. 3Pv 498/11 vydaný „Príkaz na vydanie počítačových údajov“, ktorým podľa ustanovenia § 90 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku prikázal, aby Z. S..., ktorá spracovala účtovníctvo a vypracovala daňové priznania pre firmu VEPIR, ktorej konateľom je dotyčný M. M. vydala pre účely trestného konania počítačové údaje zo všetkých počítačov a údaje z iných dátových nosičov nachádzajúcich sa v mieste prevádzky jej živnostenskej činnosti s obchodným názvom „Z. S. – NIPA...“, ako aj v priestoroch patriacich k tomuto objektu, ako aj ďalších počítačov a dátových nosičov, ktoré má táto osoba k dispozícii na inom mieste, pretože je to nevyhnutné na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie v tejto trestnej veci.

Dňa 15. 02. 2012 Z. S... v zmysle ustanovenia § 89 ods. 1) Trestného poriadku na základe vyššie uvedeného „Príkazu na vydanie počítačových údajov“ vydala 5 ks počítačov nezistených značiek, zaevidovaných v Zápisnici o vydaní veci zo dňa 15. 02. 2012, 1 ks CD Verbatim, 2 ks CD EMTEC a server nezistenej značky. Dňa 15. 02. 2012 Z. S., dobrovoľne vydala účtovné doklady a pečiatku spoločnosti VEPIR, s. r. o. so sídlom v Martine čo je zaprotokolované v Zápisnici o vydaní veci zo dňa 15. 02. 2012.

Dňa 17. 02. 2012 bola uznesením vyšetrovateľa z mysle ustanovenia § 143 ods. 1) Trestného poriadku pribratá do konania znalecká organizácia JHS s. r. o so sídlom v Martine a to za účelom vypracovania znaleckého posudku, týkajúca sa obsahu vydaných počítačov a servera s termínom vypracovania do 08. 03. 2012. Znaleckým skúmaním bolo potrebné zodpovedať na otázky – či sa v nich nachádzajú, prípadne nachádzali akékoľvek údaje týkajúce sa spoločnosti VEPIR, – v prípade, že sa tam vyššie uvedené údaje nachádzajú, resp. nachádzali, uviesť časové údaje o ich vytvorení, – nájdené, resp. obnovené údaje poskytnúť v tlačovej, ako aj elektronickej podobe na účely trestného konania. Nakoľko bolo podozrenie, že niektoré údaje týkajúce sa spoločnosti VEPIR mohli byť pred vydaním vecí vymazané, bolo potrebné skúmať originály vydaných vecí a nie skopírované údaje. Dňa 06. 03. 2012 pribratý znalec telefonicky požiadal o určenie nového termínu podania znaleckého posudku a to z dôvodu technickej náročnosti a rozsiahlosti,

jeho žiadosti bolo vyšetrovatelkou vyhovené a bol stanovený nový termín jeho odovzdania dňa 22. 03. 2012.

Dňa 20. 03. 2012 znalec telefonicky opätovne požiadal o predĺženie lehoty podania predmetného znaleckého posudku (z dôvodu, že aj keď už sú všetky dáta zo servera, ako aj počítačov stiahnuté, kvôli ich veľkému rozsahu ich obnova bude trvať dlhú dobu). Tejto žiadosti bolo vyšetrovatelkou vyhovené a bol stanovený nový termín do 31. 03. 2012. Znalecký posudok bol doručený dňa 30. 03. 2012.

Dňa 09. 03. 2012 bol na základe Zápisnice o prevzatí vrátenej veci osobe Z. S. vrátený server, nakoľko vyšetrovatelka bola Z. S. požiadaná o vrátenie predmetného serveru v čo najkratšom čase, tento bol znalcom skúmaný prednostne a prednostne aj vrátený a to Uznesením o vrátení veci zo dňa 08. 03. 2012. Dňa 30. 03. 2012 boli na základe Zápisnice o prevzatí vrátenej veci osobou Z. S. vrátené menovanej vyššie uvedené počítače, taktiež Uznesením o vrátení zo dňa 29. 03. 2012.

Dňa 12. 06. 2012 vyšetrovatelka odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Martine v zmysle ustanovenia § 206 ods. 1) Trestného poriadku vzniesla obvinenie tretej osobe a to Z. S... ako obvinenej z pokračujúceho zločinu skrátenej dane a poistného v spolupáchateľstve podľa ustanovenia § 20, § 276 ods. 1, ods. 4) Trestného zákona, lebo na základe zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že M. M., ako konateľ daňového subjektu VEPIR, s. r. o..., ako štvrťročný platiteľ dane z pridanej hodnoty bol povinný podať v Martine na Daňovom úrade... daňové priznania k dani z pridanej hodnoty, pričom spracovanie účtovníctva a následné spracovanie daňových priznaní v období od 26. 4. 2010 do 25. 10. 2010 za zdaňovacie obdobie I. – III. štvrťrok 2010 v plnej miere zabezpečoval P. B., a to prostredníctvom Z. S., ktorá spracovala účtovníctvo a vypracovala predmetné daňové priznania tak, aby v uvedených daňových priznaniach...

... P. B. dodával Z. S. neúplné účtovné doklady, o čom menovaná vedela a aj napriek týmto skutočnostiam menovanému vypracovala nesprávne daňové priznania, pričom správcom dane bol zistený rozdiel dane oproti podaným daňovým priznaniam na dani z pridanej hodnoty, a to za I. štvrťrok 2010 vo výške 75.950,- EUR, za II. štvrťrok 2010 vo výške 169.108,29 EUR a za III. štvrťrok 2010 vo výške 127.871,10 EUR, čím skrátil daň a štátnemu rozpočtu SR, zastúpenému Daňovým úradom v Martine bola spôsobená škoda v celkovej výške 372.929,42 EUR.

Dňa 31. 10. 2012 bola trestná vec ukončená „Návrhom na podanie obžaloby“ v zmysle ustanovenia § 209 ods. 1) Trestného poriadku obvinených M. M., P. B. a Z. S. a originál spisu zaslaný na Okresnú prokuratúru v Martine s návrhom na podanie obžaloby. Dňa 09. 11. 2012 bol zaslaný rovnopis spisu na Okresnú prokuratúru v Martine na základe ich žiadosti a dňa 17. 01. 2013 bola doručená obžaloba z Okresnej prokuratúry v Martine. Okresné riaditeľstvo PZ v Martine v súčasnosti nedisponuje ani originálom, ani rovnopisom predmetného spisového materiálu – originál aj rovnopis spisu sa odo dňa 09. 11. 2012 nachádzajú na Okresnej prokuratúre v Martine (resp. následne po podaní obžaloby v januári 2013 na Okresnom súde v Martine).

Vyššie uvedené počítače a server boli vydané osobou Z. S. dobrovoľne (napriek tomu jej bol vyšetrovatelkou doručený aj „Príkaz na vydanie počítačových údajov“) a boli ihneď podrobené znaleckému skúmaniu z dôvodu získania dôkazov vo vyšetrovanej trestnej veci pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, nakoľko existovalo podozrenie, že sa v nich tieto údaje nachádzajú. V tom štádiu nebolo možné reálne oddeliť počítačové údaje, ktoré súviseli s vyšetrovanou vecou a ktoré nie, z toho dôvodu bola vo veci pribratá znalecká organizácia na vypracovanie znaleckého posudku. Po vykonaní znaleckého skúmania boli všetky zaistené veci na dva krát vrátené osobe Z. S. vo veľmi krátkej dobe od ich vydania (vydanie 15. 02. 2012 a vrátenie v dňoch 09. 03. 2012 a 30. 03. 2012).»

Krajská prokuratúra k sťažnosti zaujala stanovisko doručené ústavnému súdu 21. augusta 2013, v ktorom najmä uviedla:

«S podstatnou časťou výhrad a námietok navrhovateľov sa už prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline vysporiadal vo vyrozumení o vybavení opakovaného podnetu sp. zn. I KPt 108/12 zo 17. 12. 2012, pričom navrhovatelia tieto opakovane uvádzajú i v ústavnej sťažnosti.

Navrhovatelia v sťažnosti uvádzajú, že orgánmi činnými v trestnom konaní im bolo odňaté počítačové vybavenie. Tu je potrebné zdôrazniť, že zo zápisnice, ktorú vyšetrovatelka dňa 15. 02. 2012 spísala pri realizácii príkazu prokurátora (s formálnymi nedostatkami zápisnice sa Krajská prokuratúra v Žiline vysporiadala vo vyššie citovanom vyrozumení) vyplýva, že Z. T. (správne S., pozn.) dobrovoľne na základe výzvy na vydanie, citujem zo zápisnice „počítačových údajov zo všetkých počítačov a údaje z iných dátových

nosičov nachádzajúcich sa v mieste prevádzky jej živnosti s obchodným názvom Z. T. – NIPA...“, vydala 5 počítačov, 1 server a 3 ks CD nosičov, pričom sama zvolila druh nosiču, na ktorom žiadané údaje poskytla. Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že počítačové údaje (ako nehmotný objekt) sú vždy uložené na nejakom nosiči, ktorý je spôsobilý na ich trvalý alebo dočasný záznam. Takýmto nosičom je napr. CD disk, DVD disk, USB kľúč, pamäťová karta, pevný disk (hard disk), ktoré sa rozlišujú okrem iného i charakterom ich prenositeľnosti, kde CD disk či USB kľúč sú nosičmi prenositeľnými a pevný disk v jeho internej podobe je v zásade neprenositeľným nosičom, keďže je zabudovaný v samotnom počítači. S poukazom na uvedené je potrebné zdôrazniť, že s dobrovoľným plnením príkazu prokurátora podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por. vyzvanou osobou je potom vždy spojené poskytnutie konkrétneho nosiču, na ktorom sú počítačové údaje zaznamenané a ktorý je svojou podstatou hmotnou vecou. Samotný nosič pritom v takýchto prípadoch nie je predmetom záujmu orgánov činných v trestnom konaní a v konečnom dôsledku je z hľadiska preskúmania počítačových údajov bezpredmetné na akom nosiči sú tieto zaznamenané (ten istý počítačový údaj má rovnakú informačnú hodnotu, bez ohľadu na typ nosiča, na ktorom je zaznamenaný). Vo vzťahu k predmetnej veci uvádzame, že objektom záujmu orgánov činných v trestnom konaní neboli počítače ako nosiče počítačových údajov, ale výlučne len údaje v nich obsiahnuté. Z priebehu konania, ktorý nasledoval po vydaní počítačov jednoznačne vyplýva, že predmetom ďalšieho skúmania nebol samotný hardware počítača (matičná doska, grafická karta, skrinka a pod.), ale výlučne len počítačové údaje zaznamenané na príslušnom dátovom nosiči. Z ďalšieho obsahu už spomenutej zápisnice je tiež zrejmé, že aj samotná vyzvaná osoba takýmto spôsobom vnímala postup konajúcich orgánov a predmet ich záujmu, keď v podstate uviedla, že k súborom uloženým na hardiskoch sa dostanú...

... je nevyhnutné zdôrazniť, že predmetným postupom došlo i k zachovaniu kritéria proporcionality zásahu, tak aby tento čo najmiernejšie obmedzoval dotknuté osoby. V tomto smere poukazujeme na skutočnosť, že dátový rozsah počítačových údajov dobrovoľne poskytnutých sťažovateľkou S. bol, vychádzajúc z kapacity poskytnutých dátových nosičov, ktorých obraz či kópiu by bolo nutné vyhotoviť pri postupe podľa § 90 ods. 1 písm. b) Tr. por., v objeme cca. 6,5 TB (terabajtov). Časová náročnosť vytvárania kópie takého rozsahu dát činí pri nepretržitom kopírovaní cca. 61 hodín, ktorý čas by museli orgány činné

v trestnom konaní stráviť priamo v prevádzke sťažovateľky Z. S. Ešte dlhšia je časová náročnosť preskúmania daného rozsahu dát, ich selekcia a vyextrahovanie údajov, ktoré boli z hľadiska dosiahnutia účelu trestného konania relevantné. Časovej náročnosti v tomto smere zodpovedá dĺžka spracovania znaleckého posudku č. 202/2012, ktorý v danej veci spracovala znalecká organizácia JHS, s. r. o., Martin. Zároveň je logické, vzhľadom na okolnosti predmetnej trestnej veci, že orgány činné v trestnom konaní sa nemohli „spolahnúť“ na prípadnú selekciu požadovaných údajov, ktorú by vykonala samotná sťažovateľka (primerane vid'. rozhodnutie ESELP vo veci Bernh Larsen Holding c. Nórsko zo 14. 03. 2013). Pre úplnosť dodávame, že počítačové údaje na nosičoch, ktoré boli dobrovoľne vydané Z. S., boli menovanej zápisnične vrátené 09. 03. 2012 (server) a 30. 03. 2012 (5 počítačov a 2 CD nosiče).

Vo vzťahu k selekcii počítačových údajov, ktoré boli v predmetných počítačoch zaznamenané, je potrebné tiež zdôrazniť, že príkaz prokurátora bol v tomto smere riadne odôvodnený, čomu zodpovedá i vykonané znalecké skúmanie a znenie otázok, ktoré boli znalcom položené, pričom je zrejmé, že skúmanie bolo zamerané na podklady súvisiace so spoločnosťou Vepir, s. r. o. Z obsahu znaleckého posudku jasne vyplýva, že zo zabezpečených počítačových údajov boli vyextrahované len tie, ktoré sa týkajú uvedenej spoločnosti, pričom je zrejmé, že predmetom znaleckého skúmania (vzhľadom na už spomínanú celkovú diskovú kapacitu všetkých počítačov) bolo niekoľko terabajtov dát a extrahované, súvisiace dáta, ktoré sú priložené na CD nosiči k znaleckému posudku vypracovanému spoločnosťou JHS, s. r. o. majú len cca. 40 megabajtov, t. j. tvoria len nepatrný zlomok z celkového množstva počítačových údajov. Z tohto dôvodu nie je na mieste ani obava, že súčasťou vyšetrovacieho spisu sa stali údaje, ktoré s predmetnou trestnou vecou nesúvisia, Takéto tvrdenia sťažovateľov sú v rozpore s reálnym obsahom vyšetrovacieho spisu.

S poukazom na uvedené je možné konštatovať, že zvolená forma zásahu orgánov činných v trestnom konaní do práva na súkromie predstavovala najmenšie možné obmedzenie pri plnení ich legitímneho cieľa v podobe objasnenia trestného činu, Primeranosť zvoleného postupu podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por. zdôvodňujeme tiež nižšie vo vyjadrení i potrebou možného obnovenia a preskúmania vymazaných počítačových údajov.

Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľov, že konajúce orgány nezisťovali vlastnícke právo k počítačovému vybaveniu, všeobecne uvádzame, že pri edičnej povinnosti nie je rozhodujúce zisťovanie vlastníctva k predmetu vydania, ale ide o povinnosť osoby, ktorá má v dispozičnej moci objekt dôležitý pre trestné konanie, čo v predmetnej veci nepochybne splnené bolo. Akákoľvek argumentácia vo vzťahu krieseniu vlastníckych otázok k objektu vydania je potom bezpredmetná.

K výhrade sťažovateľov vo vzťahu k vyjadreniu času uchovávaní počítačových údajov podľa § 90 ods. 2 Tr. por. uvádzame totožnú argumentáciu, ako vo vyrozumení o vybavení opakovaného podnetu a to, že zmenou Trestného poriadku vykonanou zákonom č. 262/2011 Z. z. s účinnosťou od 01. 09. 2011 sa takéto určenie času vyžaduje len pri príkaze podľa § 90 ods. 1 písm. a) alebo c) Tr. por., podľa ktorých sa v danom prípade nepostupovalo.

V tejto časti sťažovatelia do istej miery účelovo opakujú ich predchádzajúcu argumentáciu z podnetov podávaných podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ktorá im bola dostačujúcim spôsobom vyvrátená minimálne pri vybavení opakovaného podnetu.

Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľov, že postupom orgánov činných v trestnom konaní došlo k porušeniu ustanovenia § 89 ods. 2 Tr. por. (pozn. zrejme analogicky vo vzťahu k postupu podľa § 90 Tr. por.) je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade neexistuje žiaden relevantný dôvod, ktorý by zakladal zákaz výsluchu sťažovateľky ako svedka podľa § 129 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Skutočnosť, že sťažovateľka poskytovala služby v oblasti spracovávaní a vedenia účtovníctva pre tretie osoby na zmluvnom základe, nezakladá vo vzťahu k nej povinnosť mlčanlivosti na základe zákona, alebo medzinárodnej zmluvy, ako to predpokladá ustanovenie § 129 ods. 2 Tr. por. Je nepochybne, že medzi sťažovateľkou a jej klientmi neexistuje vzťah (z hľadiska záujmu na ochrane dôvernosti vzťahu) takého druhu, ktorému by zákonodarca poskytol zvýšenú ochranu vo forme zákonného zaviazania osoby, ktorej sa klient zdôveruje, mlčanlivosťou, ktorú by bolo potrebné prekonať jej kvalifikovaným zbavením, pri nedostatku ktorého by sa v trestnom konaní uplatňoval zákaz výsluchu svedka. V súvislosti s uvedeným tiež zdôrazňujeme, že povinnosť mlčanlivosti len na základe zmluvy zmluvných strán nemožno stotožňovať s rovnakou povinnosťou založenou zákonom či medzinárodnou zmluvou. Na viac tiež vo vzťahu k predmetnej veci nemožno

opomenúť ani ustanovenie § 129 ods. 3 Tr. por., keďže vo veci prebiehalo trestné stíhanie pre zločin skrátania dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., pre ktorý Trestný zákon ustanovuje, v kontexte so znením ustanovenia § 341 ods. 1 Tr. zák., trest odňatia slobody s hornou hranicou trestu odňatia slobody až 12 rokov, ktorý má každý povinnosť prekaziť.

I súvisiaca argumentácia sťažovateľov, kde poukazujú na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 68/2010 a judikatúru ESLP, z ktorej nález vychádza, opomína fakt, že v rozhodujúcich prípadoch súdy posudzovali zásah orgánov do práva na súkromie vo vzťahu medzi advokátom a jeho klientmi, ktorý vzťah je založený na princípe attorney-client privilege, podľa ktorého sú skutočnosti oznámené klientom advokátovi dôverné, pričom aj právny poriadok Slovenskej republiky reflektuje uvedený princíp v ustanoveniach § 23 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, kde zaväzuje advokáta povinnosťou zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, pričom tejto povinnosti ho môže zbaviť výlučne len klient resp. jeho právny nástupca.

S poukazom na uvedené opätovne zdôrazňujeme, že vzťah sťažovateľky a jej klientov nepožíva takú úroveň ochrany, ako vzťahy založené na spomenutom princípe attorney-client privilege alebo obdobnom a porovnateľnom princípe.

Pokiaľ sťažovatelia poukazujú na rozhodnutie ESLP vo veci Sallinen c. Fínsko je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade fínske policajné orgány postupovali tak, že vyhotovili kópiu jedného z pevných diskov z počítača advokáta Sallinena a túto si policajné orgány ponechali až do právoplatného rozhodnutia vnútroštátneho súdu. Údaje zo skopírovaného pevného disku orgány polície zaznamenali na optický disk a tieto odmietali vrátiť, čo odôvodňovali aj tým, že optický disk obsahoval aj interné policajné údaje.

V predmetnej trestnej veci však nedošlo ani len k podobnej situácii ako je popisovaná vo veci Sallinen c. Fínsko. Slovenské orgány činné v trestnom konaní nijakým spôsobom s počítačovými údajmi, ktoré boli zaistené na základe príkazu prokurátora z 15. 02. 2012 nemanipulovali, nekopírovali ich, nepreskúmavali ich obsah a pod., ale vykonali len úkon smerujúci k ich zabezpečeniu pre účely trestného konania a do konania pribrali znaleckú

organizáciu, ktorá údaje preskúmala a orgánom činným v trestnom, podľa ich zadania, vyextrahovala len relevantné údaje týkajúce sa spoločnosti Vepir, s. r. o. Orgány činné v trestnom konaní teda nikdy ani nedisponovali žiadnou kópiu údajov, ktoré boli získané od sťažovateľky dňa 15. 02. 2012. Opakovane uvádzame, že vo vyšetrovacom spise sú obsiahnuté len údaje týkajúce sa spoločnosti Vepir, s. r. o. Na viac je potrebné zdôrazniť, že sama poškodená pri vydávaní údajov uviedla, že všetky počítače sú zaheslované, pričom heslá odmietla poskytnúť a teda možno skonštatovať, že údaje boli objektívne a zo strany sťažovateľov zabezpečené spôsobom, ktorý neumožňoval orgánom činným v trestnom konaní k nim pristupovať. Je zrejmé, že i táto skutočnosť bola dôvodom pre odborné skúmanie údajov prostredníctvom príbratkej znaleckej organizácie.

Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tiež vyslovujú podozrenie či domnienku, že v predmetnom prípade došlo k zachyteniu údajov nesúvisiacich s danou trestnou vecou, ktoré sa takto stali súčasťou spisového materiálu trestného konania a tieto budú uchovávané po dobu predpísanú pre archiváciu materiálov trestného konania. Ako už bolo spomenuté, orgány činné v trestnom konaní získané počítačové údaje nepreskúmavali, ale za týmto účelom pribrali do trestného konania znaleckú organizáciu, ktorá vypracovala už vyššie spomenutý znalecký posudok. Z dôvodu, čo najskoršieho vrátenia poskytnutých nosičov počítačových údajov, priamo znalecká organizácia, a nie orgány činné v trestnom konaní, vyhotovila kópie nosičov a z týchto potom extrahovala údaje podľa zadania orgánov činných v trestnom konaní, pričom sa zamerala i na údaje, ktoré už mohli byť zmazané, avšak prípadne obnoviteľné. I táto skutočnosť (obnova prípadných vymazaných počítačových údajov) odôvodňuje primeranosť a vhodnosť aplikácie postupu podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por. a tiež požiadavky na poskytnutie všetkých počítačových údajov zo všetkých nosičov v mieste prevádzky sťažovateľky a ich následné podrobenie znaleckému skúmaniu. V prípade, ak by požiadavka orgánov činných v trestnom konaní smerovala len k poskytnutiu údajov o spoločnosti Vepir, s. r. o. a tiež by bolo umožnené, aby ich selekciu vykonala povinná osoba, nebolo by možné získať už odstránené (či už úmyselne alebo nie), ale obnoviteľné počítačové údaje. Z týchto dôvodov bol i opis požadovaných údajov podľa napádaného príkazu prokurátora skôr všeobecný, pričom však bol v príkaze jasne zdôraznený účel zabezpečenia údajov a to preukázanie, že Z. S. viedla účtovníctvo spoločnosti Vepir, s. r. o. a vypracovávala i daňové priznania pre túto spoločnosť.

Ako sme už spomenuli vyššie, len údaje vyextrahované znaleckou organizáciou o veľkosti cca. 40 MB, ktoré sa týkajú spoločnosti Vepir, s. r. o. sú súčasťou vyšetrovacieho spisu a žiadne iné údaje iných klientov sťažovateľky ako sa mylne domnieva v ústavnej sťažnosti.

K formálnym nedostatkom zápisnice ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011 z 15. 02. 2012 sa v dostatočnej miere vyjadril už prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline vo vyrozumení o vybavení opakovaného podnetu. Hoci sa táto nesprávne odvoláva na ustanovenie § 89 ods. 1 Tr. por., z obsahu samotnej výzvy, ktorú konajúca vyšetrovateľka adresovala sťažovateľke jasne vyplýva, že bola vyzvaná na vydanie počítačových údajov na základe príkazu prokurátora Okresnej prokuratúry v Martine sp. zn. 3 Pv 498/11 z 15. 02. 2012, ktorý bol Z. S. aj riadne doručený, pričom mala dostatočný časový priestor na oboznámenie sa s jeho obsahom. Zo zápisnice nepochybne vyplýva, že menovaná nebola vyzvaná na vydanie konkrétnych počítačov ako vecí, tieto vydala dobrovoľne sama ako nosiče požadovaných počítačových údajov, pričom tieto nie je možné, ako sme už uviedli, vydať inak ako na fyzickom nosiči, ktorý je vždy vecou. Z obsahu samotnej zápisnice je teda zrejmé, že nejde o zápisnicu o úkone podľa § 89 Tr. por., ale o zápisnicu o úkone podľa § 90 Tr. por. v intenciách spomenutého príkazu prokurátora Okresnej prokuratúry v Martine, Zmieneny, formálny nedostatok zápisnice nemôže mať za následok konštatovanie nezákonnosti predmetného úkonu, ktorého obsah je zjavný.

V súvislosti s uvedeným a tiež vo vzťahu k až absurdnej podozrievavosti sťažovateľov o možnej manipulácii údajov zo strany orgánov činných v trestnom konaní či iných osôb (postavenej na akejsi prezumpcii viny orgánov činných v trestnom konaní) zdôrazňujeme, že práve pribratie znaleckej organizácie do konania za účelom preskúmania počítačových údajov je garanciou ich neustranného a odborného posúdenia bez akýchkoľvek zásahov zo strany či už orgánov činných v trestnom konaní alebo iných osôb. Hodnotenie sťažovateľmi vymyslenej situácie spôsobom, že prokurátor nesie dôkazné bremeno k otázke, že nedošlo k manipulácii zaistených počítačových údajov, inak platí opak je prinajmenšom nepatričné a celkom iste v rozpore so všeobecne platnou zásadou verejného práva o vyvrátiteľnej domnienke správnosti aktu, rozhodnutia či postupu štátneho orgánu. Sťažovatelia pritom ani neuvideli žiadnu konkrétnu okolnosť, ktorá by v danom smere odôvodňovala ich podozrenie, ba práve naopak potvrdzujú, že prístup k údajom bol

obmedzený z dôvodu ich ochrany heslom, čo minimalizuje možnosť ich zneužitia nepovolanou osobou.

Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tiež konštatujú, že postupom orgánov činných v trestnom konaní malo dôjsť k zásahu do práv tretích osôb, keďže mali byť zaistené aj dokumenty ich osobnej a osobnostnej povahy z ich súkromnej sféry a malo dôjsť k zásahu do ich práva na prístup k súdnej ochrane. Sťažovatelia nijako bližšie nešpecifikujú zmienené tretie osoby, ničím nepreukazujú oprávnenie konať v ich mene a je teda možné konštatovať nedostatok ich procesnej legitimácie v tomto smere. Krajská prokuratúra v Žiline tiež nemá vedomosť o tom, že by sa aj iné subjekty ako sťažovatelia obrátili v súvislosti s predmetným trestným konaním na Ústavný súd Slovenskej republiky a domáhali sa ochrany svojich, Ústavou Slovenskej republiky garantovaných práv a právom chránených záujmov.

Vo vzťahu k obsahu návrhu na rozhodnutie vo veci samej a uplatňovaniu ochrany práv zo strany sťažovateľky Z. S. prostredníctvom ústavnej sťažnosti na Ústavnom súde Slovenskej republiky uvádzame, že dňa 17. 01. 2013 bola Okresnému súdu v Martine prokurátorom Okresnej prokuratúry v Martine podaná na obvinenú Z. S. a spol. pod sp. zn. 3 Pv 498/2011 obžaloba pre zločin skrátene dane a poistného v spolupáchateľstve podľa § 20, § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., pričom obvinená, ako aj jej obhajca JUDr. Igor Müller, boli o podaní obžaloby písomne upovedomení prípisom prokurátora Okresnej prokuratúry v Martine zo 16. 01. 2013. Predmetná trestná vec je na Okresnom súde v Martine vedená pod sp. zn. 13T/7/13 a doposiaľ nebola skončená...

S poukazom na uvedené sme u sťažovateľky názoru, že táto mala a má v systéme všeobecného súdnictva (v súčasnosti je trestná vec sťažovateľky v štádiu konania pred súdom 1. stupňa) k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv v priebehu trestného konania. Trestné konanie je od jeho začiatku až po právoplatné skončenie procesom, v ktorom môžu orgány činné v trestnom konaní (pozn. a tiež i súd) v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany základných práv a slobôd naprávať, resp. korigovať aj ich prípadné pochybenia. Spravidla, až po skončení trestného konania možno na ústavnom súde sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' prípadné porušenia základných práv alebo slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV ÚS 76/05 zo 16. 03. 2005

publikované v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod por. č. 74/2005). Z časových okolností veci je teda zrejmé, že Z. S. podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu ústavnú sťažnosť v čase, keď mala vedomosť o tom, že v danej trestnej veci bola na ňu podaná obžaloba na súde, o čom však Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej sťažnosti neinformovala.

Vzhľadom k uvedenému sme názoru, že vo vzťahu k sťažovateľke Z. S. boli a sú splnené dôvody na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu navrhujeme nerozhodovať o sťažnosti Z. S. nálezom, ale uznesením túto odmietnuť z vyššie uvedených dôvodov, keďže o ochrane práv a slobôd sťažovateľky rozhoduje iný súd tak, ako to predpokladá čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Vo vzťahu k sťažovateľovi M. S. navrhujeme nálezom rozhodnúť o tom, že v predmetnom trestnom konaní nedošlo k porušeniu ním označených základných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tak ako ich uviedol v návrhu vo veci samej v obsahu jeho sťažnosti.

Sťažovateľ nijakým spôsobom nekonkretizoval, aké údaje o jeho osobe mali byť postupom orgánov činných v trestnom konaní zhromaždené, zverejnené či zneužitú (čl. 19 ods. 3 Ústavy SR). Sťažovateľ tiež v rámci svojho dôkazného bremena bližšie nešpecifikoval zásah do jeho práv podľa § 22 ods. 1 Ústavy SR. Postupom orgánov činných v trestnom konaní mohlo síce dôjsť k zásahu do jeho vlastníckeho práva (hoci sťažovateľ nepredložil žiaden relevantný dôkaz, ktorým by preukázal svoje vlastnícke právo k nosičom počítačových údajov), avšak spôsobom a prostriedkami súladnými so zákonom – Trestným poriadkom.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a o sťažnosti rozhodol na neverejnom zasadnutí.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 22 ods. 1 ústavy listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručuje.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Právny zástupca sťažovateľov k vyjadreniam krajského riaditeľstva, okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry doručil 12. septembra 2013 ústavnému súdu repliku, v ktorej uviedol:

„... Máme za to, že z vyjadrení bez pochybností nevyplývalo, že k manipulácii s počítačovými údajmi netýkajúcimi sa spoločnosti VEPIR, s. r. o. nedošlo a ani nemohlo dôjsť. Z vyjadrení vyplýva, že skopírované boli všetky údaje, no nevyplýva z nich ako bolo s údajmi, ktoré netvorí prílohu znaleckého posudku, zo strany znalca, či orgánov činných v trestnom konaní naložené. Vzhľadom k tomu, že bolo možné dostať sa ku všetkým údajom v počítačoch i na serveri, je zrejmé, že zaheslovanie počítačov netvorilo prekážku v tom, aby z nich počítačové údaje boli okopírované. Nebolo preukázané, že by vydané počítače, server a CD nosiče boli zabezpečené... zo strany orgánov činných v trestnom konaní, a to tak, aby sa k nim nemohla dostať neautorizovaná osoba a nemohla manipulovať s údajmi, ktoré obsahovali. Taktiež nie je pravdou, že by sťažovateľka heslá odmietla poskytnúť. Sťažovateľ sa v deň, keď boli počítače vydané, rozhodol heslá nezverejniť, ale uviedol, že je možné ho ohľadom toho kontaktovať a že k údajom na hardiskoch sa dá dostať...

Z obsahu samotnej zápisnice je teda zrejmé, že nejde o zápisnicu o úkone podľa § 89 Trestného poriadku, ale o zápisnicu o úkone podľa ust. § 90 Trestného poriadku v intenciách príkazu prokurátora Okresnej prokuratúry Martin. Z vyššie uvedeného je zrejmý rozpor vo vyjadreniach, nakoľko na jednej strane malo ísť o dobrovoľné vydanie vecí a na druhej strane o vydanie počítačových údajov na dátových nosičoch podľa príkazu prokurátora. Z vyjadrení vyplýva, že boli zaistené všetky dátové nosiče, ktoré sa nachádzali na mieste opísanom v príkaze prokurátora. Zo samotných vyjadrení vyplýva pochybnosť, ako orgány činné v trestnom konaní postupovali, a teda máme za to, že jednoznačne nepostupovali podľa príkazu prokurátora, a preto počítačové údaje, ktoré boli takto zaistené nemožno považovať za zákonným spôsobom získaný dôkaz. Krajský prokurátor uvádza, že išlo o úkon podľa ust. § 90 Trestného poriadku v intenciách príkazu prokurátora, ostatné vyjadrenia však nasvedčujú tomu, že išlo o dobrovoľné vydanie vecí na základe výzvy orgánov činných v trestnom konaní.

Krajský prokurátor navrhol ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky, keďže o ochrane práv a slobôd sťažovateľky rozhoduje iný súd a poukázal na to, že v danej trestnej veci bola proti sťažovateľke podaná obžaloba a až po skončení trestného konania možno na ústavnom súde sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' porušenia základných práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu. Dovoľujeme si uviesť, že súd v trestnom konaní nerozhoduje o ochrane

základných práv a slobôd, porušenie ktorých uvádzame v podanej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky má právomoc vo veci konať a rozhodnúť... S poukazom na vyššie uvedené trváme na podanej ústavnej sťažnosti i na návrhu na rozhodnutie vo veci samej.“

III.

Vzhľadom na princíp subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Ústavný súd poznamenáva, že tieto ustanovenia sa vzťahujú aj na postup a rozhodovanie orgánov prokuratúry v plnom rozsahu, čo konštatoval už aj vo svojej skoršej judikatúre (napr. II. ÚS 144/2011, II. ÚS 273/2013).

Sťažovatelia sa v tej istej veci už na ústavný súd obrátili sťažnosťou doručenou mu 18. apríla 2012. Sťažnosť smerovala proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Martin v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011 a proti príkazu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-12 z 15. februára 2012.

Ústavný súd sťažnosť „*Z. S. a M. S. – MS SOFT*“ odmietol ako neprípustnú. V odôvodnení v prvom rade poukázal na subsidiárnu právomoc ústavného súdu vyplývajúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy. Sťažovateľov poučil o povinnosti každého, kto namieta porušenie svojho základného práva, rešpektovať postupnosť ochrany základných práv. V tejto súvislosti odkázal sťažovateľov na podanie podnetu v zmysle § 31 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), ako aj opakovaného podnetu podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktoré poskytujú sťažovateľom účinnú ochranu ich práv a právom chránených záujmov.

Podľa názoru ústavného súdu vysloveného v uznesení sp. zn. IV. ÚS 428/2012 zo 16. augusta 2012 mali sťažovatelia možnosť domáhať sa preskúmania postupu okresného riaditeľstva podnetom podľa § 31 ods. 1 a nasl. zákona o prokuratúre, prípadne opakovaným podnetom podľa § 34 zákona o prokuratúre. Sťažovatelia uvedenú možnosť využili – podaním z 27. februára 2012 označeným ako „*Sťažnosť*“, ktoré okresná prokuratúra preskúmala a o spôsobe vybavenia podnetu sťažovateľov informovala svojím prípisom č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012. Sťažovatelia v predmetnej veci podali tiež podnet z 28. februára 2012 označený ako „*Žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora Okresnej prokuratúry Martin*“, ktorý preskúmala Krajská prokuratúra v Žiline a o spôsobe vybavenia podnetu sťažovateľov informovala svojím prípisom sp. zn. 1 KPt 108/12 z 2. marca 2012, z ktorého vyplýva, že krajská prokuratúra podanie sťažovateľov z 28. februára 2012 vyhodnotila ako „*žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, a to z dôvodu, že v podaní podstate namietate realizáciu príkazu prokurátora OP Martin vydaného podľa § 90 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vyšetrovateľom a nie samotný príkaz či jeho obsah*“.

Na základe uvedeného bola žiadosť sťažovateľov postúpená dozorujúcemu prokurátorovi Okresnej prokuratúry Martin, ktorý bol na jej vybavenie príslušný.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 18. apríla 2012 vyvodil, že sťažovatelia v zásade nenamietajú to, ako okresná prokuratúra, prípadne krajská prokuratúra právne klasifikovali ich podania z 27. a 28. februára 2012 („*V danej veci boli využité právne prostriedky poskytnuté sťažovateľke v ust. § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a v ust. § 210 Trestného poriadku.*“).

Ústavný súd v danom prípade vyslovil právny názor, že ak podania z 27. a 28. februára 2012 bolo potrebné hodnotiť ako podnet podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, prípadne ako opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre, tak by sťažnosť bola v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde prípustná len za predpokladu, ak by v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovatelia namietali porušenie svojich ústavou a dohovorom garantovaných práv aj označenými prípismi okresnej prokuratúry,

resp. krajskej prokuratúry, čo však v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 18. apríla 2013 neurobili.

Sťažnosť sťažovateľov doručená ústavnému súdu 20. februára 2013 je v podstate totožná s predchádzajúcou. Sťažovatelia navyše namietajú porušenie svojich základných práv vybavením podnetu Okresnej prokuratúry Martin č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozmnením o vybavení opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012.

V zmysle už uvedeného ústavný súd preskúmal námietky na vybavenie opakovaného podnetu v poslednej inštancii, teda vybavenie opakovaného podnetu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012. Krajská prokuratúra vo vyrozmnení o vybavení opakovaného podnetu uviedla:

«Dňa 24. 10. 2012 bolo Krajskej prokuratúre v Žiline doručené Vaše podanie z 10. 10. 2012, podané v mene klientov Z. S. a M. S., ktoré ste pôvodne adresovali Generálnej prokuratúre SR a v ktorom v podstate prejavujete nespokojnosť s obsahom vyrozmnenia o vybavení Vášho podnetu prokurátorom Okresnej prokuratúry v Martine z 29. 02. 2012 pod sp. zn. 3 Pv 498/11. V podaní podrobne odôvodňujete svoje výhrady voči obsahu vyrozmnenia a voči postupu orgánov činných v trestnom konaní pri realizácii príkazu prokurátora Okresnej prokuratúry v Martine na vydanie počítačových údajov podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por. zo dňa 15. 02. 2012. Poukazujete na rozhodovaciú prax Ústavného súdu SR v obdobných prípadoch a citujete relevantné pasáže z jeho konkrétnych rozhodnutí. Nepovažujem za nevyhnutné na tomto mieste detailne citovať Vaše podanie a preto si dovoľujem, pokiaľ ide o dôvody jeho podania, v podrobnostiach odkázať na jeho obsah.

Vaše podanie som v súlade s jeho označením vyhodnotil ako opakovaný podnet podľa § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) a to v nadväznosti na vyššie citované vyrozmnenie o vybavení Vášho podnetu prokurátorom Okresnej prokuratúry v Martine.

Po preskúmaní Vami uvedených skutočností spolu so súvisiacim vyšetrovacím spisom a dozorovým spisom Okresnej prokuratúry v Martine konštatujem, že v danom prípade som

nezistil také významná pochybenie orgánov činných v trestnom konaní, ktoré by vyžadovalo prijatie opatrenia zo strany Krajskej prokuratúry v Žiline.

V predmetnej trestnej veci vznikla opodstatnená potreba zabezpečiť na účely trestného konania počítačové údaje z počítačového vybavenia užívaného Z. S. v rámci jej podnikateľskej činnosti. V tejto súvislosti bol dozorujúcim prokurátorom Okresnej prokuratúry v Martine pod sp. zn. 3 Pv 498/11 dňa 15. 02. 2012 vydaný príkaz podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por., ktorého realizáciou poveril konajúcu vyšetrovatelku OR PZ v Martine. Realizáciu predmetného príkazu reflektuje vo vyšetrovacom spise zápisnica označená ako „Zápisnica o vydaní veci“ podľa § 89 ods. 1 Tr. por., v zmysle ktorej bola vyššie menovaná vyzvaná na vydanie počítačových údajov s poukazom na citovaný príkaz prokurátora. Zo zápisnice, ktorú S., ako vyzvaná osoba, i podpísala vyplýva, že na výzvu dobrovoľne vydala viacero počítačov a nosičov, na ktorých sú zaznamenávané počítačové údaje. Neobstojí preto Vaša argumentácia, že došlo k odňatiu počítačov.

Z ustanovenia § 93 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že o úkonoch podľa § 89 až 92 sa spisuje zápisnica. Pokiaľ v danom prípade vyhotovila konajúca vyšetrovatelka zápisnicu s odkazom na § 89 ods. 1 Tr. por., považujem túto skutočnosť s poukazom na obsah zápisnice len za formálny nedostatok. Zo zápisnice je jednoznačne zrejmé, že vyšetrovatelka požadovala od vyzvanej osoby počítačové údaje (a nie konkrétny počítač či počítače) a to v zmysle príkazu prokurátora podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por. z 15. 02. 2012, ktorý vyzvaná osoba aj preukázateľne prevzala. Následne bolo jej slobodným rozhodnutím, že na základe príkazu dobrovoľne vydala kompletne počítače ako nosiče počítačových informácií. V tomto smere považujem za potrebné zdôrazniť, že počítačové údaje (ako nehmotný objekt) sa vždy nachádzajú na nejakom nosiči, ktorý je spôsobilý na ich trvalý alebo dočasný záznam. Takýmto nosičom je napr. CD disk, DVD disk, USB kľúč, pamäťová karta, pevný disk (hard disk), ktoré sa rozlišujú okrem iného i charakterom ich prenositeľnosti, kde CD disk či USB kľúč sú nosičmi prenositeľnými a pevný disk v jeho internej podobe je v zásade neprenositeľným nosičom, keďže je zabudovaný v samotnom počítači. S poukazom na uvedené je potrebné zdôrazniť, že s dobrovoľným plnením príkazu prokurátora podľa § 90 ods. 1 písm. e) Tr. por. vyzvanou osobou je potom vždy spojené poskytnutie konkrétneho nosiču, na ktorom sú počítačové údaje zaznamenané a ktorý je svojou podstatou hmotnou vecou. Samotný nosič pritom v takýchto prípadoch nie je predmetom záujmu orgánov

činných v trestnom konaní a v konečnom dôsledku je z hľadiska preskúmania počítačových údajov bezpredmetné na akom nosiči sú tieto zaznamenané (ten istý počítačový údaj má rovnakú informačnú hodnotu, či je zaznamenaný na pevnom disku alebo USB kľúči). Vo vzťahu k predmetnej veci uvádzam, že predmetom záujmu orgánov činných v trestnom konaní neboli počítače ako nosiče počítačových údajov, ale výlučne len údaje v nich obsiahnuté. Z priebehu konania, ktorý nasledoval po vydaní počítačov jednoznačne vyplýva, že predmetom ďalšieho skúmania nebol samotný hardware počítača (matičná doska, grafická karta, skrinka a pod.), ale výlučne len počítačové údaje zaznamenané na príslušnom dátovom nosiči. Z ďalšieho obsahu zápisnice je tiež zrejmé, že aj samotná vyzvaná osoba takýmto spôsobom vnímala postup konajúcich orgánov a predmet ich záujmu, keď v podstate uviedla, že k súborom uloženým na hardiskoch sa dostanú.

K Vaším ďalším výhradám všeobecne uvádzam, že pri zaisťovaní vecí či počítačových údajov v trestnom konaní nie je rozhodujúce, kto je ich vlastníkom a vyzvaná osoba, ktorá má takéto veci či údaje v držbe je povinná ich vydať. Pokiaľ ide o to, že údaje neboli zo strany zasahujúcich príslušníkov pri zásahu skopírované uvádzam, že príkaz prokurátora nebol vydaný podľa § 90 ods. 1 písm. b) Tr. por., preto neexistoval rámec pre takýto postup konajúcich policajtov.

Vo vzťahu k selekcii počítačových údajov, ktoré boli v predmetných počítačoch zaznamenané, zdôrazňujem, že príkaz prokurátora bol v tomto smere riadne odôvodnený, čomu zodpovedá i vykonané znalecké skúmanie a znenie otázok, ktoré boli znalcom položené, pričom je zrejmé, že skúmanie bolo zamerané na podklady súvisiace so spoločnosťou Vepir, s. r. o. Z obsahu znaleckého posudku je zrejmé, že zo zabezpečených počítačových údajov boli vyextrahované len tie, ktoré sa týkajú uvedenej spoločnosti, pričom je zrejmé, že predmetom znaleckého skúmania (vzhľadom na celkovú diskovú kapacitu všetkých počítačov) bolo niekoľko tera bajtov dát a extrahované, súvisiace dáta, ktoré sú priložené na CD nosiči k znaleckému posudku vypracovanému spoločnosťou JHS, s. r. o. majú cca. 40 mega bajtov, t. j. tvoria len nepatrný zlomok z celkového množstva počítačových údajov. Z tohto dôvodu nie je namieste ani obava, že súčasťou vyšetrovacieho spisu sa stali údaje, ktoré s predmetnou vecou nesúvisia.

K namietanému nedostatku príkazu vo vzťahu k vyjadreniu času uchovávanía počítačových údajov podľa § 90 ods. 2 Tr. por. uvádzam, že zmenou Trestného poriadku

vykonanou zákonom č. 262/2011 Z. z. s účinnosťou od 01. 09. 2011 sa takéto určenie času vyžaduje len pri príkaze podľa § 90 ods. 1 písm. a) alebo c) Tr. por. podľa ktorých sa v danom prípade nepostupovalo.

S poukazom na uvedené potom nezdieľam Vaše výhrady či pochybnosti o zákonnosti predmetného príkazu prokurátora a postupu orgánov PZ pri jeho realizácii a z tohto dôvodu Váš opakovaný podnet ako nedôvodný odkladám.

Týmto považujem Váš opakovaný podnet za vybavený a zároveň Vás podľa § 34 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre poučujem, že ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.»

IV.

Ústavný súd v kontinuite s uznesením sp. zn. IV. ÚS 428/2012 preskúmal námietky sťažovateľov na porušenie ich základných práv príkazom okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012 v kontexte s vybavením opakovaného podnetu Krajskou prokuratúrou v Žiline č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012.

Pri posudzovaní, či došlo k zásahu štátnych orgánov do práva na súkromie, ústavný súd preskúmal legalitu zásahu (zásah je možný len na základe zákona), legitímnosť cieľa (ochrana národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny, z dôvodu ochrany ich práv s slobôd), primeranosť sledovanému cieľu a proporcionalitu zásahu (dodržanie rovnováhy vo vzťahu medzi právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktorými štát disponuje pri plnení legitímneho cieľa).

1. Podstata námietok sťažovateľky vo vzťahu k porušeniu jej práva na súkromie spočíva v tvrdení, že:

- jej bolo odňatých päť osobných počítačov a jeden server, ktoré obsahovali vo svojom vnútornom počítačovom vybavení údaje o jej klientoch a klientoch sťažovateľa – vykonávajúcich vedenie účtovníctva i súkromné informácie o ich osobách z ich súkromného a rodinného života, ktoré s predmetnou právnou vecou, na ktorú bol vydaný príkaz prokurátora, nijako vecne ani personálne nesúviseli,

- počítačové vybavenie zaistili bez toho, aby údaje na nosičoch skopírovali,

- príkaz okresnej prokuratúry na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012 je vydaný v rozpore so zákonom, keďže nespĺňa určené náležitosti (§ 90 ods. 2 Trestného poriadku), lebo v obsahu jeho ustanovení nie je nijako vyjadrený, resp. uvedený spôsob určenia ustanoveného času, po ktorý bude uchovávanie údajov vykonávané, a zákon takúto náležitosť v zmysle citovaného ustanovenia § 90 ods. 2 Trestného poriadku vyžaduje, čo samo osebe spôsobuje nezákonnosť zásahu orgánov činných v trestnom konaní.

Ústavný súd v prvom rade preskúmal legalitu zásahu, pričom zistil, že okresná prokuratúra konala a rozhodovala na základe platnej a účinnej právnej normy (§ 90 Trestného poriadku), ktorá vydanie príkazu umožňovala, právny základ na vydanie príkazu teda existoval.

Podľa § 90 ods. 1 Trestného poriadku ak je na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie nevyhnutné uchovanie uložených počítačových údajov vrátane prevádzkových údajov, ktoré boli uložené prostredníctvom počítačového systému, môže predseda senátu a pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor vydať príkaz, ktorý musí byť odôvodnený aj skutkovými okolnosťami, osobe, v ktorej držbe alebo pod jej kontrolou sa nachádzajú také údaje, alebo poskytovateľovi takých služieb, aby

e) také údaje vydali na účely trestného konania,

Podľa § 90 ods. 2 Trestného poriadku v príkaze podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. c) musí byť ustanovený čas, po ktorý bude uchovávanie údajov vykonávané, tento čas môže byť až na 90 dní, a ak je potrebné ich opätovné uchovanie, musí byť vydaný nový príkaz.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že v príkaze nebola stanovená doba uchovávanía údajov, s touto námietkou sa ústavne súladným spôsobom vysporiadala vo vyrozumení o vybavení opakovaného podnetu krajská prokuratúra č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012 s poukazom na platnú a účinnú právnu úpravu, keď uviedla: *„K namietanému nedostatku príkazu vo vzťahu k vyjadreniu času uchovávanía počítačových údajov podľa § 90 ods.2 Tr. por. uvádzam, že zmenou Trestného poriadku vykonanou zákonom č. 262/2011 Z. z. s účinnosťou od 01. 09. 2011 sa takéto určenie času vyžaduje len pri príkaze § 90 ods. 1 písm. a) alebo c) Tr. por. podľa ktorých sa v danom prípade nepostupovalo.“*

Vo vzťahu k legitímnosti cieľa ústavný súd preskúmal, či opatrenie umožňujúce zásah štátu do práva na súkromie zodpovedalo cieľu odôvodňujúcemu jeho legitimitu, ktorým môžu byť len záujmy výslovne špecifikované dohovorom, a síce záujem štátu (z dôvodu ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti), záujem spoločnosti (z dôvodu ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny) a záujem jednotlivcov (z dôvodu ochrany ich práv a slobôd).

V súvislosti s obvinením M. M. a P. B. vo veci pokračujúceho zločinu skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 4 Trestného zákona (štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky bola spôsobená škoda celkom vo výške 372 929,42 €) bol 15. februára 2012 prokurátorom Okresnej prokuratúry v Martine pod sp. zn. 3 Pv 498/11 vydaný *„Príkaz na vydanie počítačových údajov“*, ktorým podľa ustanovenia § 90 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku prikázal, aby Z. S., ktorá spracovávala účtovníctvo a vypracovávala daňové priznania pre firmu VEPIR, ktorej konateľom bol M. M., vydala pre účely trestného konania počítačové údaje zo všetkých počítačov a údaje z iných dátových nosičov nachádzajúcich sa v mieste prevádzky jej živnostenskej činnosti s obchodným názvom *„Z. S. – NIPA...“*, ako aj v priestoroch patriacich k tomuto objektu, ako aj ďalších počítačov a dátových nosičov, ktoré má táto osoba k dispozícii na inom mieste, pretože to bolo nevyhnutné na objasnenie skutočností závažných pre trestné konanie v tejto trestnej veci.

Vychádzajúc z obsahu príkazu prokurátora, možno legitímnosť predmetného zásahu oprieť o dôvod spočívajúci v *„záujme predchádzania zločinnosti“* a kvalifikovať zásah ako

legitímny. Navyše, sťažovateľka bola 12. júna 2012 obvinená z pokračujúceho zločinu skrátenia dane a poistného v spolupáchateľstve podľa ustanovenia § 20 a § 276 ods. 1 a ods. 4 Trestného zákona, pričom výška škody spôsobená trestnou činnosťou bola vyčíslená na 372 929,42 €. Dňa 17. januára 2013 bola sťažovateľka z toho zločinu obžalovaná.

Ďalším kritériom je proporcionalita zásahu, čo znamená, že zásah do práva na súkromie je možný len vtedy, keď je to nevyhnutné, a vykonať ho možno len v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť. V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval, že zásah do základného práva alebo slobody musí zodpovedať naliehavej spoločenskej potrebe a musí byť primeraný sledovanému legitímnemu cieľu a zároveň pri určovaní rozsahu obmedzenia je dôležité zohľadniť aj podstatu práva, ktoré sa má obmedziť (pozri I. ÚS 13/00).

Z tohto pohľadu je podľa ústavného súdu ústavne akceptovateľný zásah, a to tak z hľadiska samotného odňatia počítačovej techniky, ako aj doby, počas ktorej bola odňatá. Vychádza pri tom aj zo zistení orgánov činných v trestnom konaní ohľadom množstva dátových nosičov, ktorých kópiu bolo nutné vyhotoviť, a časovú náročnosť vytvárania kópií takého rozsahu dát, čo by pri nepretržitom kopírovaní cca 61 hodín, ktoré by museli orgány činné v trestnom konaní stráviť priamo v prevádzke sťažovateľky, bolo adekvátne riešenie. Ústavne udržateľná z hľadiska vyšetrovania rozsiahlej daňovej trestnej činnosti je aj doba, počas ktorej orgány činné v trestnom konaní za pomoci znalca museli selektovať a extrahovať údaje, ktoré boli z hľadiska dosiahnutia účelu trestného konania relevantné.

Ústavný súd sa plne stotožňuje s vyjadrením krajskej prokuratúry, že *«vzhľadom na okolnosti predmetnej trestnej veci, že orgány činné v trestnom konaní sa nemohli „spolahnúť“ na prípadnú selekciu požadovaných údajov, ktorú by vykonala samotná sťažovateľka»*.

Ústavný súd preskúmaním všetkých okolností veci konštatuje, že prostriedok, ktorý na objasnenie závažnej trestnej činnosti okresný prokurátor ako zložka výkonnej moci zvolil – „príkaz na vydanie počítačových údajov“ č. 3 Pv 498/11 z 15. februára 2012 – bol v medziach ústavy a tiež konformný s požiadavkami dohovoru a plne rešpektoval potrebnú rovnováhu medzi právom jednotlivca na súkromie a záujmami štátu.

2. Vo vzťahu k sťažovateľovi sa ústavný súd osobitne vysporiadal s jeho námietkou porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: ORP-685/OEK-MT-2011, príkazom prokurátora okresnej prokuratúry na vydanie počítačových údajov č. k. 3 Pv 498/11-12 z 15. februára 2012, vybavením podnetu okresnej prokuratúry č. k. 3 Pv 498/2011-15 z 29. februára 2012 a vyrozumením o vybavení opakovaného podnetu krajskej prokuratúry č. k. 1 KPt 108/12-11 zo 17. decembra 2012 tým, že orgány činné v trestnom konaní neskúmali skutočnosť, že „*všetok hardware patril firme M. S. –MS SOFT*“.

Miestom označeným v „*príkaze na vydanie počítačových údajov*“ sp. zn. 3 Pv 498/11 z 15. februára 2012 bolo miesto prevádzkarne živnostenskej činnosti sťažovateľky s obchodným názvom Z. S. – NIPA... Miesto označené v „*príkaze na vydanie počítačových údajov*“ nie je v žiadnom vzťahu k miestu podnikania a prevádzkarní sťažovateľa a neexistuje dôvod, pre ktorý by orgány činné v trestnom konaní pri vydaní veci bez námietok sťažovateľky v mieste jej prevádzkarne mohli mať pochybnosti o vlastníckom práve sťažovateľky. Sťažovateľka a sťažovateľ nevykonávajú podnikateľskú činnosť spoločne, ale samostatne ako dva odlišné podnikateľské subjekty. Z obsahu sťažnosti, ako aj z príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ dosiaľ (vrátane konania pred ústavným súdom) nepreukázal svoje tvrdenia o vlastníckom práve k označeným počítačom a serveru. Sťažovateľ mohol svoje vlastnícke právo k počítačom a serveru preukazovať od momentu, keď sa o ich vydaní dozvedel, či už predložením dokladov o ich nákupe, prípadne účtovnou evidenciou (faktúry, kniha drobného majetku a pod.). Opakovane na tomto mieste ústavný súd konštatuje, že pri vydaní vecí prítomná sťažovateľka neoznačila ani jeden z vydaných počítačov alebo server ako vec vo vlastníctve sťažovateľa, pričom sa nedá inak ako predpokladať, že musela mať vedomosť o vlastníckych právach k predmetom, ktoré používala a ktoré sa nachádzali v mieste sídla jej prevádzkarne. Ústavný súd konštatuje, že tvrdenie sťažovateľa o vlastníckom práve k označeným počítačom a serveru, ktoré nikdy nepreukázal a o ktorom sa pri vydávaní neznamenala ani sťažovateľka, nemôže vyhodnotiť inak ako za účelové. Navyše však ešte ústavný súd uvádza, že pokiaľ by aj dosiaľ nepreukázané vlastnícke právo skutočne svedčilo sťažovateľovi, nedosahovalo by

obmedzenie jeho vlastníckeho práva či faktického obmedzenia užívania jeho majetku takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala vyslovenie porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd preto tak u sťažovateľky, ako aj v prípade sťažovateľa rozhodol, že ich základné práva označenými orgánmi porušené neboli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014